31

Hierinnen seyn die speciellen piecen, die schwedischen Händel betreffend.

/1. Königl. pohlnisches Schreiben an den Czar, 1719.

/2. Russiae Imperatoris Litterae ad Regem Poloniae, 1722

/3. Constitution des in Warschau anno 1724 angefangenen Reichs-Tag 1725.

/4. Königl. preussisches Schreiben an die Könige von Pohlen, Groß Brittannien, Dännemarc und Schweden in thoren'schen Sachen, 1724.

5. des Königs in Preussen andere-
weitiges Schreiben an den
König in Pohlen und Kay. Denn.
und Schwe. in der Thornischen Sache
1725
6. Königl. Dänisches Schreiben an
den König in Pohlen, wegen
der Thornischen Sache, 1724.
7. Zweye Königl. Schwedische Schreiben
an den Kayser in dieser Sache,
1725.
8. Thornische denckwürdigkeiten,
Berlin, 1726.
9. Verbot und preussen an
eine [illegible] in Teutschland
wegen der Thornischen Sache.
1725.
10. Bericht von der pohlnischen
sententz und Execution in
der Thornischen Sache. 1724.
11. Rösener, Joh. Gottfr., grabschrift,
1725

12. Rösners trostrede aus der heiligen Schrift, an die Evangelischen Glaubens Genossen 1725.

13. Verse auf Roesners tod, 1725.

14. S. [illegible] der entlarvte jesuit, 1725.

15. H. finck, des Englischen gesandten an den König in pohlen rede, 1725.

16. Antilojola, seu Conf. Euseb. [illegible] Beschreibung des jesuiter ordens, 1725.

17. Litterae et scripta in quibus continentur Gravamina et Responsiones Respublicae Poloniae contra Regem Borussiae, 1725.

18. Aulae Berolinensis Responsio ad Gravamina R. P. poloniae, 1726.

19. des primati in Pohlen Uni, verfahren wegen Absterben Königs Augusti, II. Breslau 1733.

20 Seconde Lettre d'un Hollandois a un Ami Prussien, MS.

21. Epistola de prospera Electione Regis Poloniæ, 1733.

22. falsitas Narrationis de Electione Stanislai et Augusti III, 1734

23. Veræ Rationes quæ dederunt motivum ad disprobandam Electionem Stanislai in Regem Poloniæ, 1734.

24. pacta conventa entre la Republique de Pologne et frederic August Duc de Saxe, 1733.

25. Motifs des Resolutions du Roy de Pologne et a Reponce a Vienne, 1733

26. reponce du Comte de Golowkin au Grand Vizir, au Sujet des affaires de Pologne, a Varsovie, 1734.

27 Capitulation zwischen der Vestung Weichsel-münde und der Russischen und Sächsischen Generalité, 1734.

28 Briefe wegen des von denen pohlen verlangten Völcker, wechsel,

29 Resultat de la Confoederation de Pologne, 1735.

30. Manifestatio Confoederatae Reipublicae Poloniae patriae insinuata, 1735. cum replicatione,

31 Continuation der Warschauer Confoederation 1735.

22

FALSITAS NARRATIONIS

De Electione

STANISLAI LESZCZYNII

ET

Serenissimi atque Potentissimi Domini,

DOMINI

AUGUSTI III.

Ducis & Electoris Saxoniæ

in Regem Poloniæ, Magnum Ducem

Lithuaniæ &c. &c.

Ad faciendam utriusque Electionis Paralellam in publicum sparsæ,

à quodam Equite Polono

demonstrata.

MDCCXXXIV.

25.





Nter alia ſcripta, ſi tamen ſic dici merentur, quibus partium STANISLAI ſequaces, Famæ Magnorum in Republica Virorum injurij, & quod pejus eſt manifeſtæ veritati reluctantes, peſſimam cauſam ſuam hactenùs commendare annisi ſunt, quò ignaros rerum, quæ proximè actæ ſunt, pernicioſis tranquillitati publicæ opinionibus inficerent, benè pro Republica ſentientes peſſimis conſiliis ſuis involverent, aut ſaltem eos, qui jam in reprobum ſenſum dati ſunt, ne reſipiſcant, obfirmarent; prodiit nuper quædam narratio Typis Gedanenſibus evulgata, quâ in laudem operis, quod malè ſucceſſit, impudenter liberales, Pſeudo Electionem STANISLAI, non qualis re ipsâ fuit, ſed qualem fuiſſe decebat, prolixô quidem, ſed ab omni veritate prorſùs alienô ſermone, præſentium calamitatum authores ſibi male conſcij deprædicant; è converſo autem in libera legitima & concordi Electione Sereniſſimi AVGVSTI III, REGIS quoſdam defectus, rigidi cenſores malitioſè fingunt, ac ineptâ utriusque Electionis paralella, ſeù comparatione, ſuam ſummis encomiis extollentes, noſtram protervè damnant.

QVò itaque hujus judicij iniquitas, unicuique faciliùs pateat, operæ pretium eſt, ut quæ in utraque Electione acta ſunt,

recenſeam, ac veriori narratione rei, aperta mendacia confundam; non quod veritas hiſce adminiculis egeat, ut quæ ipſa ſui vindex eſt; aut quòd Clemenſiſſimi REGIS Noſtri Thronum, quem juſtitia & Populorum amor inconcuſſum tutatur, exigua hacce opella adverſus folium, quod ventò rapitur, imbecilleſque factioſorum capitum conatus propugnare prætendam, ſed quæ vidi & audivi, imò quæ authenticis documentis, & irrefragabilibus teſtimonijs probari poſſunt, ipſemet genuinè, & pro rei veritate ideò enarranda ſuſcepi, ut boni Civis partem hac in re adimplerem, ac quantum in me eſt, mendacio inoffenſum progreſſum non permittens, eos, qui ſeducti ſunt, ab errore revocarem.

STatim poſt obitum Sereniſſimi AVGVSTI II. Regis veri Patris Patriæ, immò ipsâ fermè diè qua Idem glorioſisſimæ memoriæ REX Noſter deſideratiſſimus, ingenti Reipublicæ damnô, ad meliorem vitam tranſiit, nemo non videbat, quantum Celſiſſimus ac Reverendiſſimus Dominus *Theodorus Potocki* Archiepiſcopus Gneſnenſis Primas Regni addictus eſſet *Stanislao Leſzczynio* ob veterem amicitiam, & ſanguinis nexum ſibi conjunctiſſimo, cui, quò certiorem viam ad Regium Poloniæ Diadema pararet, nihil intentatum reliquit; Amicos Magnificis promiſſis; Æmulos ultrò oblatâ amicitiâ; opibus & authoritate in populo potentiores, inſolitâ humanitate; Clientes obtemperandi neceſſitate; Inferiores demùm perſuaſionib9, autoritate & affibilitate (quam Gens noſtra in Principibus Viris maximè reſpicit) callidé temperatis, inducens, alliciens, cogenſque quatenùs pro *Stanislao* ſentirent. Decebat ſanè primæ dignitatis in Republica Virum, cujus præcipuum munus eſt, Legum promovere obſervantiam, ut in hoc triſti rerum Statu, cor animumque ab omni privato ſtudio integrum, Patriæ ſuæ Bono ſervaſſet, quin etiam alios Concives monuiſſet & compeſceret, ſi contra Patrias Conſtitutiones aliquid attentare auſi fuiſſent, ejuſdemque Patriæ felicitatem in concordi Electione REGIS à voluntate Divina, quam conſenſus Populorum ſequitur,

quitur, cum omni indifferentia expectâsset: Sed peccatis nostris justam iram DEI merentibus, secùs factum esse conspicimus, siquidem Celsissimus Primas Regni curas suas non publico bono, ast privatis commodis impendens, vanis remonstrationibus utilitatum, quæ ex Electione *Stanislai* in Rempublicam redundare possent, suppressis autem periculis, quæ ob graves, & manifestas rationes ex Electione hujusmodi nobis imminerent, Candidati sui partes auxit, simul ac mala, quibus nunc affligimur invexit; Non latebat vicinos Principes quantum Primas Regni credulitate Concivium suorum abuteretur, unde monebatur a Ministris eorum, quò sibi à passione Reipublicæ exitiosa, & quæ inevitabile bellum toti Europæ aliquando inferret, tum præsertim temperaret; Sed cùm hasce remonstrationes quantumvis amicas, ad *Stanislaum* referri sentiebat, ceu jam jure victum, & in ævum ineligibilem, sat imprudenter regessit, hunc se velle, hunc demum exoptare, ac si diceret, occidat modò imperet. Iam ergo bellum, & Patriæ ruinam respirabat, ut ambitionem suam, suique Candidati coronaret.

COmitia *Convocationis*, illa videlicet, in quibus Status & Ordines Reipublicæ tempus Electionis Regis designant, securitati internæ, & externæ prospiciunt, aliaque necessaria constituere solent, in diem 17. Aprilis Anno 1733. authoritate Primatiali, ut solet, indicta, longè aliter quàm Paralellarius Gedanensis narrat, præpotenti factione Primatiali, ad suos fines cuncta disponente, habita fuisse, notorium est. Etenim in consessu Nuntiorum, electô Mareschalcô Equestris Ordinis, Directore ejusdem Amplissimi Cœtus, concessa quidem erat aliqua libertas sentiendi, & dicendi Nuntijs Palatinatuum, & Terrarum, differebantque ad mentem instructionum suarum clarè & securè contra propositam exclusionem Externorum, deducentes, quôd nihil operetur; quandoquidem nec desiderium externis Principibus tollat, nec facultates, & vires adimat, quò minùs Coronam nostram ambire possint, Legibus quippe nostris ut pareant nullatenus obstricti.

 stricti.

ſtricti. Prætenſum quoque Iuramentum excluſivum publicè deteſtabantur, deducentes, juramentum debere eſſe de re certa, licita, de meliori bono, & non in præjudicium alicujus, libertatem non limitans, neque legibus, quæ Electionem illimitatam eſſe volunt, contrarium; probantes inſuper ante actis, ejuſmodi juramenta rarò aut nunquam ſervata fuiſſe, immo quod noſtrô ævô p. m. Eminent. Cardinalis Ràdziejowski Primas Regni juramentum in Comitijs Regni Anno 1703. Lublini celebratis, Varſaviam redux violavit. Hæc & ſimilia differentes quamvis à factione Primatiali interdùm acerbiùs arguerentur, utcunque tamen in conſeſſu Nuntiorum audiebantur, Aſt ubi eo ventum eſt, ut Nuntij Palatinatuum cum Senatu conjunctionem de more feciſſent, longe alia rerum facies apparuit; nihil enim libertati profuit Patrum Conſcriptorum authoritas, ipſumque libertatis præſidium quod eſt *Liberum Veto* illis Comitijs quodammodò proſcribi videbatur, Legum denique auxilia, ceu jam invalida fruſtra invocabantur, adeò ut vix vel veſtigium veteris illius Reipublicæ obſervâſſes. Quandoquidem Nuntiis nulla dicendi libertas dabatur, dicentes concitato clamore impediebantur quò minùs audirentur. Illi autem, qui prætenſi Iuramenti nullam eſſe utilitatem diſertè aſſerebant, contumelioſè habiti, pugniſque contuſi obmuteſcere cogebantur, verentes, nè, quod inſolentia minabatur, ex alto præcipites agerentur. Nec majorem Senatoribus tam Spiritualibus, quàm Sæcularibus reverentiam ſui impotens factio exhibuit, ut quos ſilere protervè jubens, ſuper rem non exiſtentem & incognitam, non datô deliberationi locô jurare coegit: idemque Iuramentum de non eligendo Extraneo, immò etiam excludens Patriotas, quorum plurimi, quia magnam inter Concives æſtimationem habent, ideò, quod in ditionibus externis poſſeſſiones haberent, ab omni ſpe acquirendi Coronam, removebantur, ex ſententia ſua conceptum (antequam Projectum Comitiorum Convocationis formatum eſſet, quod primum eſſe debuit) etiam Nuntios quantumvis reluctantes explere compulit; quò videlicet anguſtioribus terminis indefinitam hactenus

Electi-

Electionis libertatem coarctaret: Cui tamen Celsissimus Dnus Ianussius Dux *Wisniowiecki* Castellanus Cracoviensis zelosissimus Patriarum Legum assertor, subitò ac conjunctio Nuntiorum cum Senatu facta esset, per expressum caverat, ne scilicet in hisce Comitiis aliquid statueretur, quod antiquis Legibus, præsertim tempore Sigismundi III. & Michaelis Regum sancitis, præjudicaret, sed hæcce admonitio gravissimi in Republica & Primi in Ordine Sæcularium Senatoris, suis opinionibus infascinatos non commovit, ut intelligerent, & saperent. Expeditis juramentis ægrè obtineri poterat, ut Projectum Convocationis, potiùs vero Confœderationis Generalis publicè prælegeretur, quia autem ex arbitrio factionis Primatialis scriptum erat, jam ideo vim legis obtinuisse censebatur, frustra petentibus Nuntijs, ut quæ ipsis perperam inserta esse videbantur, pro munere suo indicarent, aut saltem ex voto Fratrum adjungenda exponere liceret; Cùm autem lectio Projecti continua interpellatione Nuntiorum impediretur, promissum tandem erat ab Illustri Massalski Mareschalco Comitiorum, integrum unicuique fore, quæ è Republica videntur in medium proferre, seque omnibus dicendi veniam daturum; sed finitâ lectione Projecti; Experti sunt Nuntij quàm turpiter ipsis cum injuria publicæ Fidei illusum sit, siquidem expetitam pluries libertatem dicendi, factio Primatialis incondito clamore strepituque impediens, ad subscribendum his quæ præpotenter, & imperiosè dictaverat, cum jugi oppressione liberæ vocis impulit: Cujus violentiæ testes sunt frequentissimæ subscriptiones Senatorum, & Nuntiorum, quibus certæ præcautiones, quas *salvas* vocant, passim adnotatæ leguntur.

Hôc modô finita Comitia Convocationis, sequebantur privati Conventus Palatinatuum, qui *Relationis* dicuntur, eò quòd Nuntij obligentur Fratribus referre, quæ in Comitiis Generalibus acta gestavè sunt. In his deinde Conventibus non eôdem

ubique

ubique animô Acta Convocationis audiebantur, erant quippe, qui violenta consilia reprobarent, & quibus placerent, præsertim factioni Primatiali addictis, vel quibus spes utilitatum ex Electione *Stanislai* literis primatis Reipublicæ appromissarum, vana utiq; arridebat. Reliqvum temporis, quod à Convocatione ad Comitia Electionis supererat, impendebat Celsissimus Primas pro lucranda popularitate favore *Stanislai* sui, ut in quo capacitatem, authoritatem, & validitatem cæteris Polonis superiorem, cum gravi injuria Gentis, se observâsse fatebatur, ac si ipsi soli datum esset videre quod alii non viderent, vel quòd ab arbitrio, & judicio solius Primatis sors regnandi dependeret, nec haberet Polonia Viros seu Nobilitate generis, seu præstantiâ meritorum pares *Leszczynio* vicinis Potentijs inviso, Polono Sceptro in perpetuum inhabili Publica lege declarato. Ita demum Candidato suo Primas Regni malô nostrô adhæsit, ut amicas remonstrationes Ministrorum & Ablegatorum Potentissimorum in Europa Principum, nè fortè *Stanislaum* ad Thronum promoveret, præcaventium, indignè rejecerit, nec publicam audientiam, quò desideria Principalium suorum Ordinibus exponerent, concesserit: multò minùs autem Reipublicæ communicaverit, quæ nomine Principum Vicinorum intuitu Electionis postularent. Iuvat hôc locô meminisse providi Majorum nostrorum consilii, quod in Actis Interregni de *Henrico Valesio* Rege descriptum, tunc omnino imitandum erat. Habuit tunc Respublica viros Natalium splendoribus, prudentiâ, opibus, & authoritate in Populo præpollentes, è quorum numero Ioannem Kostka Sendomiriensem & Andream de Tenczyn Belsensem Palatinos, ad Thronum evehi plerique exoptabant; exorta tamen dissensione in Comitijs Electionis mutàrunt consilium pretiô pacis & tranquillitatis publicæ, Regnique fasces alicui Archi-Ducum Austriæ jam jam deferebant: interim dum hoc fine omnia disponerentur, advenit ab Imperatore Turcico, non aliquis cum charactere repræsentativo insignis Legatus, aut primariæ distinctionis Minister, sed simplex Emissarius, quem Turcæ *Czausz* vocant, monendo Ordines,

dines, ut ab Electione Austriaci cessarent, nisi bellum sibi inferri malent. Hæc quantumvis imperiosa, & Majestate Reipublicæ indigna essent, meruerunt tamen providam reflexionem Majorum nostrorum, quia exclusionem ab Ethnico Principe factam, æquè tulerunt, nè Patriam exitioso bello exponerent. Ast in præsenti casu, non eadem publici periculi ratio, nulla oppositionis Christianorum Principum consideratio, ac diversa longe sacri Legatorum Characteris æstimatio Celsissimo Primati fuit. Qui vel ideò instans periculum ab Ordinibus Regni ignorari, aut non credi volebat, nè fortè maluissent eligere Regem, sub cujus imperio securi, tranquilli, ac felices viverent, quàm *Stanislaum* malorum, quæ jam patimur causam. Vidimus utique quàm indignè habiti fuerint, quicunque certam notitiam attulissent de adventu Exercitûs Russici in Lithvaniam, cùm ceu impostores contumeliosè repulsi, tanquam conquisita instrumenta ad avertendum animum à Candidato Primatiali Electoris Populi alto supercilio despicerentur. Horum relationes verissimas, nova in dies commenta, in Palatio Primatis studiosè evulgata supprimebant, ut quibus Authocratricem Russiæ, Asiatico vel Civili bello impeditam, nostris rebus vacare non posse, vel alijs ex rationibus, quæ fictoribus in promptu erant, Copias suas à finibus Reipublicæ revocâsse, rerum ignaris imponebatur. Nec deerant, qui hos, similesque rumores, pro re verissima venditarent, ac fabulas in conclavi Primatiali malitiosè confictas, tanquam authenticas, & è longinquo allatas, sibi mentientes, assecurarent. Notorium præterea est, Celsissimum Primatem (quò magis instans periculum celaret) quotiescunque Ministri Extranei secretius, insinuatô Principalium suorum desideriô, in puncto observantiæ Legis, & Constitutionum de anno 1710. 1717. & 1718. recessissent; aliud longè, quàm illi dixerant, composito ad lætitiam vultu, in publico protulisse, nempè quòd Principes hi, prætensæ Electioni jam assentirent, nihilque superesse quod a potentia eorum Respublica metuat. Quod deinde commentum ad decipiendum Electorem Populum, suisque involendum artibus, pessimè inventum, autorita-

thoritate Legati Gallici mirum in modum adjuvabatur: præsertim cùm is, asserere non dubitaret, quòd jam intercessissent pacta, quibus Cæsar, & Russia, Regi Christianissimo promittebant, non impedituros se Electionem *Stanislai*: Ita ut Ministri harum Potentiarum cogerentur priores insinuationes suas, tam oretenus quàm in scripto repetere, ac dolum Gallici Legati publicè arguere.

VEnit tandem terminus Electionis per Comitia Convocationis designatus, in quo comparuit numerosissima Nobilitas ex omnibus Provincijs, & Palatinatibus, Regem sibi electura, non quem ambitio præpotentium obtruderet, sed qui liberis suffragiis, ac concordibus Civium votis, scilicet nemine contradicente, hoc fastigio dignus censeretur. Comitia illa ab Electione Mareschalli Equestris Ordinis, de more Gentis cæpta sunt, & colligebantur suffragia, non sine contentione, quam divisa studia Competentium excitabant; Interim dignitas hæc Dno. Radzewski Succamerario Posnaniensi, affinitate, & prioribus obligationibus *Stanislao* maxime addicto, pluralitate votorum delata est, plurimùm annitente Primate, nè videlicet tam valido Administro factionis violentæ destitueretur. Eo successu factio Primatialis longe ferocior, *Stanislaum* Regem appellavit priusquam eligeretur, omnique specie libertatis, quam hactenus utcunque simulaverat, remota, Principem liberæ Genti imperiosé imponebat, quem tamen non nisi omnibus consentientibus Sceptrum capessere jura Nostra volunt. Mox crimen erat, morte expiandum, si quis, præter *Stanislaum*, alium Candidatum expetiisset; eò quòd vix aliquando tribus, aut duobus minùs Diadematis sui Competitores Respublica habuit, vel quòd ipsum Electionis vocabulum, plures Candidatos præsupponat: unus enim ille, quem jam in Confœderatione Sendomiriensi Ann. 1704. ejuraverat, Celsissimo Primati sufficiebat. Longè demum periculosiùs suadere, nè prætensa Electione fata Reipublicæ præcipitarentur. Eoque res devenit, ut nec Senatores,

nec

nec Nuntii, qui factioni ejus suspecti erant, eò quòd pro libertate Electionis sentirent, aut dicerent, ad *Szopam* & intra vallum venire possent sine manifesto discrimine honoris, & vitæ: cùm præsto essent, qui vel maledictis impeterent, vel apertâ vi ex nutu Primatis, insontes oprimerent. Ac ideò aliqui Palatinatus Lithuaniæ, priusquam Campum Electoralem accederent, missis ad Primatem Legatis, securitati suæ præcavebant, protestantes simul, de nullitate eorum, quæ cum præjudicio Legum, aut oppressione *liberi veto* attentarentur.

Hæc rerum facies erat, cùm Celsissimus Princeps *Wisniowiecki*, Supremus Magni Ducatûs Lithuaniæ Cancellarius (quem Parallelarius Gedanensis ex occasione privatæ dissensionis Pragam abiisse fingit) indignatus, quòd tam audacter avita Libertas jugularetur, *Szopa* excederet, atque Pragam se conferret, quò remotior esset à tam tristi spectaculo, cui exhibendo, Celsissimus Primas jam se accingebat. Iram magni in Republica Viri hujus, exacuit levis cujusdam hominis audacia; is enim de ingressu Copiarum Russicarum Ordines pro debito suo monentem, publicè insimulare non erubuit, ac si ipse Princeps invasionis author esset. Fabula Primati gratissima, mox publica fuit; factione ejus malè inventam, studiosè propalante: gravia deinde scommata in Principem petulantiùs dicebantur, jamquè vis imminebat malitiosé delato, quæ cuidam familiari, à factiosis inferebatur; ita ut *Wisniowieccius* sibi suisque a malè composita multitudine metuens, protestando de ejusmodi oppressione *Szopam* desereret. Abeuntem sequebantur Amici, Civiumque numerosæ Cohortes, quibus æqué acerbum erat oppressam Electionis libertatem, violata jura, Legesque videre.

COmmentum illud, de cointelligentia Cancellarii Lithuaniæ cum Russis, mox omnibus, qui pro *Stanislao* non sentirent, affingebatur, Primate causam mali, ob proterviam suam ingruentis, in alios sollicité reiiciente: Vnde addictos factioni suæ incitavit, ut ab omnibus testimonium exigerent, quòd nec di-

rectè, nec indirectè invasionum Russorum sollicitârint. Nemo erat qui tali testimonio subscribere recusaret: ipso duntaxat Celsissimo *Lubomirski* Sacr. Rom-Imp. Principe Palatino Cracoviensi inferente; quòd propositioni hujusmodi assensum suum daturus esset, dummodò pariter adjungeretur, Gallorum, Svecorum, Turcarum, & Tartarorum auxilia à nemine sollicitari. Consilium id zelosissimi libertatis Assertoris, eò quòd Primati minùs conveniret, quidam è factiosis (quorum ingens numerus Curules Procerum pro libertate Electionis sentientium obsidebat) acerrimè redarguit, petulanter subjungens, ejusmodi propositionis Authorum capita, falcibus demetenda esse. Ad quæ Palatinus, Vir animi omni periculo superioris, falces Agricolis relinquendas, ut quæ in *Szopa* Consessui Amplissimi Senatûs destinata, nullius usui essent, gravi sermone respondit: atque contra oppressionem libertatis, cui nec Legum, nec Senatûs Authoritas aliquo præsidio erant, solenniter protestatus, illicò *Szopam* reliquit, & Pragam abivit. Mox eò advenêre Celsissimi, Reverendissimus, Illustrissimi ac Excellentissimi Domini *Hosius* Episcopus Posnaniensis, Princeps *Wisniowiecki*, Castellanus Cracoviensis, *Oginski* Trocensis, *Szoldriski* Iunivladislaviensis, Princeps *Radziwil* Nowogrodensis, *Sapieha* Podlachiæ, *Czapski* Culmensis, *Zaba* Minscensis, *Potulicki* Czernichoviæ Palatini, *Skarbek* Lanciciensis, *Zaba* Brestianensis, *Lazowy* Mscislaviensis, *Dunin* Radomiensis, & *Zakrzewski* Santocensis Castellani. Princeps *Sangusko* Mareschallus Curiæ M. D. L. *Branicki* Vexillifer & Supremus Rei Armamentariæ Regni Præfectus, Princeps *Radziwill* Supremus Stabuli Magui Ducatùs Lithuaniæ Præfectus, *Cetner* Præfectus Culinæ, *Rzewuski* Incisor, *Poniski* Instigator, *Szembek* Vexillifer Curiæ Regni, *Zawissa* Ensifer, *Sapieha*, & *Tysskiewiez* Notarij Magni, atque *Sedlnicki* Vice Præfectus Stabuli Lithuaniæ, Vdalricus & Albertus Principes *Radziwillij*, *Sapieha* Brestianensts, *Szoldrscij* Iunlvladislavienses Palatinidæ, alijquè, quos vel periculum vitæ à potentiori Factione comminatum, Varsavia emigrare impulit, vel quod expirantis quodammo-

modo Libertatis testes agere nollent. Longum esset omnium nomina, quos tum adversùs præpotentiam Primatis sanctiori fœdere conjunctos Pragæ vidimus: sufficiat dixisse; quòd considerata dignitate tantorum Procerum, atque frequentia Nobilitatis, magna certè pars Reipublicæ Pragam occupabat, ut jam nemo sanæ mentis de aperta scissione ambigere potuisset. Accesserunt deinde Celsissimus ac Reverendissimus Episcopus Cracoviensis, Illustrissimi *Malachowski* Opoczinensis, *Męcinski* Vielunensis, atque Mscislaviensis Capitanei, cæterique innumeri, quorum præclara Nomina solemni Protestationi subscripta leguntur, grataque celebrabit posteritas. Nec ita cæcutiebat Primas Regni, quantumvis ardenti *Stanislai* favore infascinaretur, ut non vidisset molimina sua, Pragensium fortitudine, sat potenter prosterni; totque Proceribus & Nobilibus contradicentibus, non posse, nisi in scissione, *Stanislaum* nominari, quod cùm evitare consultum erat, misit aliquoties Delegatos, qui offensos deprecarentur, peterentque, ut mutatô consiliô ad Campum Electoralem redirent: precibus non deerat pondus, quod firmissimas mentes plerumque inflectere solet, sed animus priscæ virtutis tenax, non patuit dolosis precibus, pretiumque rejecit, maximo Reipublicæ bono, & Libertatis.

Ejusmodi constantiam, ac cuivis fraudi impervium zelum, factio Primatialis contumaciæ arguebat, jamque Proceres & Nobiles, quò ab oppressorum tyrannide securiores essent, in adverso Vistulæ littore Patriæ suæ providè consulentes, & *Stanislaum* sibi imponi renuentes, ceu exclusos à jure eligendi Regem respiciebat, ac quos nunc anxiùs, uti necessarios invitaverat, pro absentibus reputari volebat. Hac itaque resolutione accepta, quâ nempè libertas vetandi, inauditô à condita Republica exemplô, crudeliter supprimebatur, placuit Celsissimo Primati, ut Palatinatus è Castris evocarentur, atque sub Vexillis suis *Szopæ* propiùs accederent: quibus deinde, exceptis nonnullis, suo ordine dispositis, die 11. Septembris, Celsissimus Primas insedit

equo

equo, & magno amicorum clientumque suorum stipatus agmine, proficiscebatur, certè non animô colligendi vota in Regem, quem liberrimis suffragiis, nemineque contradicente eligere decet, sed animô imponendi, & sua authoritate nominandi *Stanislaum*. Siquidem nullô aliô Candidatô, quem Nobilitas indicari vehementiùs expetiit, pro natura Electionis propositô, unicum *Stanislaum* suum obtrudebat, nec auditô responsô Palatinatuum (quorum aliqui Principi *Wisniowiecki* Castellano Cracoviensi suffragia sua contulerant, plurimi autem *Stanislao* simpliciter contradixerant) propinqua Electoris Populi Signa festinans adibat, continuô acclamante numeroso comitatu *Vivat Stanislaus* : quò nec contradictio Nobilitatis, nec diversa à studio Primatis suffragia audirentur. Sequenti die Celsissimus Primas reliquum circuli viciosi, eôdem quô diximus modô perfecit, omissis tamen nonnullis Palatinatibus, quorum voluntatem sibi contrariam fore suspicabatur. Iam ergo Ipsa duntaxat Nominatio, consummando operi huic deficiebat, quæ ne forte cum scandalo, & nimis evidenti libertatis oppressione fieret (præsertim cum Celsissimus Sacr. Rom. Imp. Princeps *Lubomirski* Palatinus Sendomiriensis solennitér protestatus fuisset, nullam ac invalidam Electionem fore, nisi priùs Confederati Pragenses ad Campum Electoralem redirent, & liberis votis suis ad Electionem concurrerent) miserat Primas ad Protestantes Pragensens ex Senatu, Illustrissimos DD. p. m. *Szaniawski* Episcopum Chelmensem, atque *Podoski* Castellanum Plocensem, jam autem ex Equestri Ordine Magnificos *Poninski* Dapiferum Posnaniensem, *Peplowski* Succamerarium Podoliæ, & *Wolski* Vexilliferum Vilnensem cum invitatione ut adessent Electioni : pariter invitabatur Celsissimus ac Reverendissimus D. Episcopus Cracoviensis, Electioni *Stanislai* æque contradicens, ad id tamen tempus Varsaviæ subsistens. Ast tædiosa fuit Dno Primati omnis expectatio, vicitque omnem rationem sui impotens passio ambitioni conjuncta: non expectato enim reditu Delegatorum, imo cum adhuc Pragæ verba facerent, nominavit *Stanislaum*, exitiosâ certe festinatione, eum-

que

que aliquot ante diebus Varſaviæ latitantem, per tumultuoſas acclamationes factioni ſuæ addictorum, & repetitas exploſiones machinarum bellicarum, Regem publicavit; priuſquam verò Eccleſiam Collegiatam pro decantando Hymno Ambroſiano adiret, *Szopam* exuri mandavit, his ignibus fatale Civilis belli incendium inflammans. Interim eadem ipsâ die Palatinatus, quorum libera vox non audiebatur, & contradictio deſpectui erat, è Campo Electorali, ſeu potiùs è triſti oppreſſæ Libertatis theatro Pragam adiverunt: ut in illa conſiliorum, & doloris ſocietate, veriorem Rempublicam, ſcilicet quæ libertate regitur, conſtituerent: Quidam autem cum Cohortibus ſuis domum redierunt, Actis publicis ſolennisſimas Proteſtationes inferentes, authentica certe documenta impoſitivæ Nominationis Primatialis.

TAnta tum erat frequentia Procerum, & Nobilitatis in Campis Varſaviæ oppoſitis, quanta juſtum exercitum efficeret utiq; *Stanislao* ipſi è feneſtra Arcis proſpicienti, admirationi ſimul ac terrori erat, quoties denſa Equitum agmina, ſub ſignis longe lateque ordinata, Reipublicæ conſulere, ac tandem prætenſam Electionem ſuam, ceu illegitimam, violentam, impoſitivam, & deſpoticam deteſtari videret, ac tum primum quòd à Primate & Factione ejus Electionem unanimem fore promittentibus, deceptus eſſet, agnovit ſeroque doluit.

JAm veniamus ad Electionem Sereniſſimi AVGVSTI III. Domini Noſtri Clementiſſimi juſtam certè & legitimam. Eventus probavit vana ac planè nulla fuiſſe commoda, quæ Celſiſſimus Primas Regni, ex Electione *Stanislai* promittebat, jam enim Exercitus Ruſſicus ſuum inquirens hoſtem, Varſaviæ imminebat, nullatenus, ut paulo ante fingebatur, finibus Regni ceſſurus: itaque *Stanislaus* non ſecuritatem adverſus ingruens periculum, atque inevitabilis belli incommoda, Legumque monſtroſam læſionem (quorum ipſe cauſa eſt) Reipublicæ provide re, ſed ſibi ſuiſque fuga conſulere, inter primas prætenſi Regni ſui curas habuit. Ne tamen Ordinibus Reipublicæ abrogandæ

dæ uſurpationi ſuæ, reſtituendæquè paci Pragæ ſollicitis, authoritatem Comitiorum relinquere videretur, Acta eorundem nonnullis ex arbitrio ſuo ſtatutis, reſcindi voluit, & tùm demùm Gedanum abiit, Primate, Epiſcopo Plocenſi, Principibus *Czartoriſciis*, Maſoviæ, Marieburgenſi, & Pomeraniae Palatinis, aliiſque nonnulis fortunam ejus eò ſequentibus. Priuſquam tamen abiret *Stanislaus*, ut à clementia praetenſum Regnum ſuum auſpicari videretur, quindecim dierum inducias Ordinibus Reipublicae Pragae congregatis concedebat, quo ſe Regem agnoſcerent, ejuſque obedientiae ſe ſubmitterent, niſi pro hoſtibus Patriae, & Rebellibus cenſeri malent: mandata haec humanitate, promiſſis, aliiſque artibus, quibus, vel generoſiſſimae mentes patere ſolent, ſat bene temperabat, ſed nullo ſucceſſu; ſiquidem ſtrenuis Patriarum Legum, & libertatis Defenſoribus, longe ſuperior comminato periculo, vel promiſſa utilitate animus inerat, nec jugum, quod praepotentia Primatis paraverat, ſubire volebant, uſurpationem *Stanislai* invicta fortitudine deteſtantes. Itaque cum nec precibus, nec minis, conſtantia Ordinum flecti poſſet, vi adigendos *Stanislaus* meditabatur, ut vel ſic liberam Gentem ſuae ſubiiceret dominationi: ſed conſilia haec quantumvis ſecretius agerentur, non latebant Ordines, qui ut ſuae providerent ſecuritati, atque fraterni ſanguinis diluvium evitarent, aliquot leucis Pragâ, inſperata reſolutione abiverunt, Id cum *Stanislao* innotuiſſet, ſubito, & adhuc non elapſo tempore Amniſtitiae ab ipſo propoſitae, aliquod Cohortes militum ſuae factionis abeuntes perſequi, & hoſtiliter aggredi juſſit, Fœderatis Pragenſibus vim egregie repellentibus quamvis tamen ſat impedire non potuiſſent Aggreſſores, quominus caeſis aliquot Domeſticis, ac gregariis Militibus, currus nonnullorum Procerum depraedarentur, vel abducerent. Haec erat fides publica, praetenſumque Regium verbum *Stanislai*, quo Ordinibus ad ſe Acciſuris amneſtiam pollicebatur, hæc deinde obſervantia induciarum. Hoſtilitate illa inſpectata certe, non minuebatur animus Ordinum; ſed augebatur, quo

firmi-

firmiori vinculo adversis omnem potentiam coalescerent, convenirentque *Vegroviæ*, DEO justæ causæ vindice, *Stanislaum* vel ob violatam publicam fidem præcipiti fugâ puniente.

REmanserant tum Varsaviæ, Illmi Kijoviæ & Lublinensis Palatini, malorum præsentium strenui cooperatores, qui tractis in partes suas aliquot Cohortibus militaribus, conductisque ære Gallico plurimis stipendiarijs, transitum Vistulæ impediebant, nè Ordines Reipublicæ ad priorem Locum, quo illos præpotentia Primatialis cedere coegerat, redire possent. Interim redierunt in tempore sex Septimanarum Comitijs Electionis præfixo, nondùm elapso, ac pleno jure,& legitima activitate usi, Actum Electionis Regis reasumpsere, Nec dum Varsavia libera erat â Militia eorundem Palatinorum, cum Ordines Pragam repetijssent, transitum Vistulæ majori vigilantiâ armati custodiebant. Horret animus, & verba desunt, quibus exprimam, quanta tum audacia Iuri Gentium, nullibi non sancto, omnibus injuriosa Factio *Stanislai* insultabat, ut qua jubente prædæ magis, quàm bello assueti Milites illi, promiscue quæsiti, ac ad omne nefas parati, Palatium Regium æque ac Ministri Russici oppugnabant, spoliabant, aditus Palatij Legati Cæsarei obsidebant; innocentes ad carceres deducebant, nullumque genus petulantiæ Militia illa ferox non exercebat; ita ut Ordines nullatenus priorem Locum accedere possent. Ne tamen tempus Electioni datum infructuosum elaberetur, Ordines Reipublicæ Majorum suorum exemplum imitati: eoque attento quod Electioni nullus sit Locus Lege constitutus, quem pro temporum circumstantia, ac necessitate, integrum erat Reipublicæ pro placito assignare, & mutare, Actum hunc in Campo ad Pagum *Kamionna* dictum, ubi olim *Henricus Valesius* Anno 1573. electus fuerat, Deo, per quem Reges regnant adjuvante, peregerunt: ac quod felix faustumque sit, Serenissimum FRIDERICVM AVGVSTVM Regium Poloniæ, & Lithuaniæ Principem, Ducem Electorem Saxoniæ &c. Principem certe justum, pium, clementem, omnibusque Regijs virtutibus dotatum, teste & applaudente Cælo, tritâ Legum viâ, cum ex-

actis-

actisſima *Liberi Veto* obſervantia, concorditer, & nemine cogente, vel contradicente, elegerunt; Eum Regem ſub nomine AVGVSTI TERTII nominante Illuſtriſſimo, Excellentiſſimo ac Reverendiſſimo Domino *Hoſio* Epiſcopo Poſnanienſe, quo jure propter abuſum Primatialem, tum in abſentia Illmi Epiſcopi Vladislavienſis legitime utebatur. Et hæc eſt vera atque genuina Relatio de Actis in utraque Electione, quam mendaci & falſiſſimæ Narrationi Paralellarij Gedanenſis opponimus.

Iam quod attinet *Paralellam* quæ narrationem Gedanenſem immediate ſequitur, eam ut eſt, hic apponimus, quo Authoris peſſima fides, ex reſponſione noſtra, cuivis puncto, ſubjuncta, Benevolo Lectori lucidius pateat.

Paralella Electionis in Regem Poloniæ.

Stanislai Leſzczynski.

1. *A Tota Republica congregata legitime, hoc eſt ab omnibus Palatinatibus, Terris & Diſtrictibus, plusquam ad ſexaginta millia computatis, circa explorationem ſenſuum per Celſiſſimum Primatem Regnis quinam in Regem Poloniæ deberet nominari? inclamatus eſt* Stanislaus Leſzczynski *prompta & concordi omnium voce, & Supremo Regni Mareſchallo proclamatus & publicatus.*

Sereniſſimi AVGVSTI III. Regis.

1. *NEunus quidem fuit in Campo Electorali ex tot millibus Hominum qui Nomen* Sereniſſimi AVGVSTI *proferret: unde ſi nec Republicæ, nec à Republica fuit propoſitus, nullatenus nominari potuit.*

Reſpondetur ad I.

NVllatenus à tota Republica *Stanislaus* Electus eſt, ſed tantum à numeroſiore Nobilitate, ſcilicet à quadam multitudine

ne mente confufa, dolofis perfuafionibus, vanifque promiffis Primatis in partes *Stanislai* tracta, vel coacta. In fciffa Republica, viginti aliquot Senatoribus, & plurimis Palatinatibus reclamantibus, contradicentibus, & proteftantibus, impofitive, defpotice & violentiffime nominatus, proclamatus. Iam autem Electio ut Legitima, legibusque conformis fit, nec quidem uno Nobili contradicente fieri debet.

E Contra Sereniffimus AVGVSTVS III. Regius Poloniæ & Lithuaniæ Princeps, Dux & Elector Saxoniæ, in Regem Poloniæ à Republica legitime congregata, pleno jure & activitate, quæ non in factione Potentum, fed in obfervatione Legum vim & robur habet, gaudente & utente, uno labio, & feftivis vocibus, fcilicet nemine contradicente, nulla vi & violentia, adhibita cum omni *Liberi Veto*, ac Legum obfervantia debite rite & legitime electus, nominatus, & proclamatus eft. Falfum eft, quod Paralellarius fingit, Sereniffimum AVGVSTVM nec Reipublicæ, nec à Republica fuiffe propofitum, fiquidem non deerant qui Eum Regem maxime exoptarent, ceu Principem pium, juftum, prudentem, clementem, cæterifque Regijs virtutibus ornatiffimum, ut qui, è ftirpe Regio Iagelonica procedens, felicitatem Reipublicæ aucturus effet, Magnique Genitoris fui optimas pro Bono Patriæ intentiones effectu completurus. Vidimus utique Propofitiones typis impreffas nomine ejusdem Sereniffimi Regis Noftri, tempore Comitiorum Electionis publicæ diftributas, longe majora ac certiora commoda, quam vana promiffa *Stanislai* erant, demonftrantes, omnium manibus teri ac probari, Quod autem Candidatus hic in Campo illo jugulatæ Libertatis ad Pagum *Wola* non fuerit auditus à Palatinatibus proponi, Primatis violentum opus eft, cui nullus præter *Stanislaum* Candidatus cordi fuit, cum libera fufragia clamoribus factioforum ac armorum ftrepitu fupprimeret, vocemque Electoris Populi liberam, quodammodo in faucibus præfocaret. Non deerant enim Nobiles, qui Sereniffimum AVGVSTVM Electorem

ctorem Saxoniæ REGEM Poloniæ expoſcerent, nominarentve; quorum plurimi è diverſis Palatinatibus ac Diſtrictibus recenſeri poſſent, ſed quanto vitæ periculo libera ſuffragia depromebant, vix dici poteſt. Illi enim qui tumultuoſis acclamationibus feroces, ſuæque præpotentiæ confidentes Primatem ſtipabant, Nobiles pro libertate ſentientes ceu Hoſtes reſpiciebant, aliumque Candidatum præter *Stanislaum* nominantes, ſtrictis enſibus aggrediebantur, vel ſcloporum fulmine petebant. Tam inauditam in libera Gente oppresſionem pluribus authenticis teſtimoniis probare poſſemus, præſertim Generoſorum *Gaſpari Konopnicki, Ioannis Wicbrowski, Stanislai Morawski*, aliorumque, quorum primus teſtatur, quod cum FRIDERICVM AVGVSTVM inclamaſſet in Campo Electorali ſclopo petebatur, evaſit tamen periculum, equo cui inſidebat occiſo. Reliqui fide Nobili aſſerunt, eadem de cauſa Nobilem *Kolczynski* è Palatinatu Siradiæ in eodem campo interemptum fuiſſe.

Quo tempore

2. *Electus eſt tempore determinato per Conſtitutionem Convocationis immediate in Anno 1733 celebratæ, quæ præſcribit ex graviſſimis rationibus ut quantocius expediatur Electio REGIS: Inſtantibus inſuper tempore ipſius Electionis Palatinatibus, ut Nominatio Regis quamprimum peragetur, prout in ſimili caſu id practicatum fuit in Electione Vladislai IV. Moſchis impedire volentibus Electionem.*

Quo tempore.

2. *Electus eſt Sereniſſimus AVGVSTVS jam elapſo tempore Electionis, quia expedita legitimè Electione Stanislai finita ſunt ſimul Comitia Electionis, omneſque Palatinatus, Terræ, Diſtrictus, valedictione à ſuo Mareſchallo recepta, à Campo Electorali receſſerunt, nulla facta limitatione actus Electionis: unde ſi prior Electio defectuoſa fuiſſet, deberet nova inſtitui Electio, nova Comitia Convocationis, nova Congregatio Palatinatuum, nova extradi ad id Vniverſalia &c.*

Reſpondetur ad II.

VErum quidem eſt, quod impoſitio *Stanislai* intra tempus Electioni asſignatum, malo noſtro facta ſit; ſed omnino falſum, quod

quod Conſtitutione Convocationis præſcribatur, datûm Electioni tempus, ob quasdam, rationes coarctari debuiſſe. Maxima ſane ratio erat, ut Primas, adhibita tandem fide, quod Exercitus Rusſicus jam infra fines Reipublicæ eſſet, de *Stanislao* (ob quem haec tempeſtas exoriebatur) minus cogitans, alium Candidatum, qui vicinis Principibus gratior, Reipublicae utilior, à legibus non excluſus, ac avertendo periculo par eſſet, Electori Populo propoſuiſſet: aſt Primas Pſeudo Electionem praecipitavit, ac ſi illum taederet expectationis Ruſſorum, nimiſque ſero calamitates, quibus nunc premimur venirent. Exemplum de Electione *Vladislai IV.* Regis, hoc loco à Paralellario non minus falſè allegatur: ſiquidem tempore *Sigismundi III.* Moſchi ruperant faedus, quod ipſis cum Republica erat; ut itaque vis hoſtium propelleretur, expediverat *Sigiſmundus* exercitum Duce *Vladislao* Filio ſuo, ut Conſtit. An. 1632. teſtatur. Bellum id vita Patris inchoatum, continuabat *Vladislaus* tum Regius Princeps, toto Interregni tempore, ut ex Actis Confœderationis, tum ex Pactis Conventis *Vladislai* jam Electi Regi patet. Durabat quoque bellum illud cum Moſchis, coronato jam Rege *Vladislao IV.* imo aliquot annis poſt Coronationem atteſtantibus Conſtit. Regni An. 1633. 1634. 1635. & 1637. Ex quibus clare liquet, quod eo tempore Rusſi non immiſcebant ſe Electioni Regis, neminemque a Throno excludebant, ſed Bellum *Sigismundo* vivente caeptum, Interregni tempore, ac *Vladislao* regnante proſequebantur: Quem Rusſi non Gedani latitantem quaerebant, ſed aperto Marte, pro ſalute Reipublicae decertantem tum experti ſunt.

SErenisſimus AVGVSTVS Tertius REX, electus eſt (ut ſupra diximus) intra ſpatium ſex ſeptimanarum Electioni datum, quod nec abreviari, nec prolongari poſſe, plurimae Conſtitutiones teſtantur. Sed quaeritur num authoritas & activitas Comitiorum Electionis illi parti Reipublicae, quae legibus manifeſte praevaricabatur inerat? quamvis Primatem, & Mareſchalcum factionis ſuae Anteſignanos haberet: an illi quae Pragae unita,

 ta,

ta, Libertati profpiciens, pro Iuribus, legibufque Patriae zelaret, atque contra omnem violentiam proteftaretur? & certe nemo rationis compos, quae in quaeftione funt, fcilicet authoritatem, & activitatem Comitiorum, huic non attribuet. Nec obeft, quod D. *Rádzewski* Pfeudo Electionis Marefchalcus Comitiis valedixerit: id enim fecit, inconfulta faniori Parte Reipublicae, reclamantibus, & proteftantibus Ordinibus Pragae Confœderatis, ac contra praefcriptum modo allegatarum Conftitutionum, eosdem Ordines authorifantium, ut fine quavis novae Electionis indictione, tempore quod reliquum erat, in plena activitate, cum qua Pragam receflerant, uterentur, bonoque Publico impenderent; quod eos feciffe, Primas cum fua factione dolet. Scimus utique D. *Sigismundum III.* fine novis univerfalibus, ac his folemnitatibus, quas Paralellarius exigit, in fuburbio Varfavienfi, quod Cracovienfe dicitur, ubi nunc Palatium Regium extat, rite electum fuiffe, poftquam factiofi in Campo ad *Wolam* Auftriacum Principem Regem proclamaffent. Vtique p. m. *Dambski* Epifcopus Vladislavienfis, poft Cracovienfis, Gloriofisfimae memoriae AVGVSTVM Secundum à faniori parte Reipublicae electum nominavit; cum jam Cardinalis *Radziejowski* Candidatum Gallum Regem dixiffet. Nec ideo tamen Electio AVGVSTI minus legitima fuiffe, quod ob defectuofam Electionem Galli, nova Electio, nova Comitia Convocationis, nova Congregatio Palatinatuum inftitui, ac nova ad id univerfalia extradi debuiffent, nifi ab aliquo infanae mentis, dici poteft.

In quo loco

3. S*Tanislaus electus eft in loco defignato per tot Conftitutiones Regni, & noviffimè per Conftitutionem Comitiorum Convocationis 1733. fcilicet in Campo Electorali, fic proprio vocabulo dici folito, inter Varfaviam & Villam* Wola. *Vbi ab immemorabili tempore,*

juxta

In quo loco.

3. E*Lectus eft Sereniffimus* AVGVSTVS *ex altera parte Viftulæ. in Campis Pragenfibus fub fylva ad Villam* Kamién *dictam, ubi iter publicum pro mæniis Electoralibus, taberna loco* Szopæ *feù ftubæ Senatoriæ fuit: contra Conftitutiones, morem & confuetudines, cum tamen in fimilibus actibus*

tempus

juxta antiquas Constitutiones, Electiones fieri solent.

tempus & locus per Constitutiones Convocationis determinentur, ita ut actus qui extra assignatum lege locum celebratur, nullus seu invalidus sit.

Respondetur ad III.

FAlsissimum esse, Comitijs Electionis immutabilem locum in Campo ad Pagum *Wola* quibusdam Constitutionibus designari, siquidem Reges, tum adhuc hereditarii, solum Coronationis Actum Cracoviæ fieri voluerunt, liberam ubique Electionem Regis, Nobilitati relinquentes. Vnde Majores nostri, post obitum *Stephani Bathorei* (ut alia exempla præteream) deserentes *Szopam*, factione Austriaca laborantem, Civitati Varsaviensi propius accesserunt, atque in eo loco, ubi nunc Palatium Regium extat, Campum Electoralem formantes, *Sigismundum* Regium Sveciæ Principem, rite elegerunt, Cum autem ipsis ab adversariis obijceretur, quod non in solito ac assignato loco, Electionem suam fecissent, responderunt: *Quod omnis locus eo privilegio legitimatur, suamquè legitimitatem habet, cum Viri, ad qvos negotia Reipublicæ propriè spectant, cum magno numero Senatorum, & frequente Nobilitate, servata cujusque Dignitate pacifice, sine clamoribus, & strepitu armorum consulunt.* Verba hæc ex Patrio idiomate genuine translata sunt, ex Actis Recessus Varsaviensis An. 1587. desumpta, ubi de Electione *Sigismundi III.* Majores Nostri agunt; atque objectiones, quæ tum ab adversariis passim fiebant, diluunt. Exemplum authenticum relinquentes Posteris, pro exigentia temporis & necessitatis imitandum. Antiquius deinde habemus, post obitum *Sigismundi Augusti*, cum *Henricus Valesius* Anno 1573. in Campo ad Pagum *Kamionna* eligeretur. Itaque moribus antiquis (cum Campus ad *Wolam* à factiosis contra omne jus & fas hostiliter impediretur) in eodem Campo & loco, scilicet ad *Kamionnam*, rite, legitime, ac nemine contradicente electus est à Nobis priscæ virtutis imitatoribus Serenissimus AVGVSTVS Tertius: non quidem sub *Szopa* (quam Pri-

mas

mas exuri jusserat) sed sub libero Iove, teste, & applaudente Cælo. Non merentur fidem quæ Paralellarius fors e Taberna de Taberna, pro *Szopa* in Nostra Electione habita, bene madidus impudenter scripsit.

A quo Electus.

4. *Electus est, quod est essentialissimum, ac omnibus Palatinatibus, nullo prorsus excepto; prævijs omnibus solennitatibus, sponte libere, & cum summo desiderio à sexaginta & quod superat millibus Hominum, ab Electore populo, qui nulli censuræ obnoxius fuit.*

A quo Electus.

4. *Electus est nullo præsente Palatinatu, nulla Terra, Districtu nullo. Electus est a paucis ijsquè privatis, nullam ad id à Republica potestatem habentibus, Electus est à redeuntibus Domum ab Electione in itinere interceptis, per Vniversalia Dni.* Lesse *ignem & ferrum minantia compulsis, aliis pretio conductis. Electus est à perjuris, quorum aliqui duabus, aliqui tribus vicibus juraverant non eligendum contra unanimem Reipublicæ mentem, & instructionem plerumque Palatinatuum, Terrarum & Districtuum, qui non esset Patre & Matre Romano Catholicis natus, & qui Dominia sua, aut Exercitus extra fines Regni haberet. Electus est à proscriptis, & hostibus Patriæ, partim per Constitutionem Convocationis declaratis, illis qui in Regem eligerent extraneum, & Dominia extra Regnum habentem, partim per Decretum Reipublicæ totius in Campo Electorali, in manifestatione contra Moschorum invasionem concepta, latum; quod per illos metipsos qui adhæserunt Moschis circa Electionem Serenissimi* AVGTSTI *subscriptum fuit: quod quidem Decretum extenditur non solum ad illos, qui Exercitum Moschoviticum introduxerunt, sed etiam omnes illi, qui ipsis Moschis in posterum adhæsissent, per Decretum illud declarati sunt hostes Patriæ, capita invindicabilia &c. Illud etiam animadvertendum est, quod cum e Majori Polonia nemo prorsus esset. qui Electioni assisteret, duo Adolescentuli* Dzialynscii, *qui in Scholis Varsaviensibus operam literis navabant, ad actum hunc assumpti sint, & quod magis adhuc mirandum est:* Potoccius *septennis infans defuncti Illustrissimi* Potocci *Mareschalli Curiæ Regni Filius, ad subscribendum Actui Electionis invitatus & adductus fuit, ut scilicet è Domo* Potocciana *aliquis partibus Electoris Saxoniæ adhæerere credatur, dum hujus Infantis Nomen inter alias suscribptiones legetur.*

Re-

Reſpondetur ad IV.

IN narratione noſtra, ac reſponſo ad I. punctum hujus Paralellæ ſat oſtendimus qualis fuerit Pſeudo Electio *Stanislai*, eique longe diſpar Electio Sereniſſimi AVGVSTI Tertii, REGIS ac Domini Noſtri Clementiſſimi, quem Ordines Reipublicæ legitime, & in maximo numero Nobilitatis congregati, plenaque activitate uſi, ac omnem poteſtatem ad id habentes, nemine contradicente, nec cogente, rite, legitime, ac in plena libertate elegerunt; poſteaquam *Stanislaus* vilipenſa tot Senatorum, ac plurimorumPalatinatuum contradictione,reclamatione ac proteſtatione præpotentià Primatis violenter, ſcandaloſe, ac cum monſtroſa Legum & Liberatis oppreſſione,in maxima deinde ſciſſione obtruſus,nominatus ac publicatus,nullatenus vero ab omnibus Palatinatibus,Terris,&Diſtrictibus,multo minus à tota Republica electus fuiſſet. Itaut quæcunque à Parelellario, hoc loco ſtudioſe finguntur, nempe quod Sereniſſimus *Auguſtus*, *à nullo præſente Palatinatu, nulla Terra, Diſtrictu nullo, à paucis, iiſque privatis, nullam ad id à Republica poteſtatem habentibus, a redeuntibus Domum, ab interceptis in itinere, pretio conductis &c.* electus ſit, nulla jam egeant refutatione; cum ex ſupradictis abunde pateat, quam graviter mentita eſt iniquitas ſibi. Nec in reliquis majorem fidem mereretur Paralellarius, præſertim quod Nobiles Vniverſalibus literis Illuſtriſſimi de *Leſſe* Generalis Copiarum Ruſſicarum Ducis *ignem & ferrum minantibus* ad eligendum AVGVSTVM cogebantur, utique producat illas, ſi ſibi credi vult; ſed hæc reſponſioni noſtræ ad ultimum Articulum Paralellæ, quo eidem Generali graviora malitioſe objicit, reſervamus. Cum autem hoc loco ſui impotens Paralellarius, acerbiori cenſura Ordines Reipublicæ perſtringat, ac indignationis ſuæ omne virus evomens, Electorem Populum, *Proſcriptos*, *Hoſtes Patriæ*, *perjuros & Capita invindicabilia*, injurioſiſſime appellat, eo, quod Sereniſſimum AVGVSTVM, non utroque Parente Catholico natum, Dominia ſua & Exercitus extra fines Regni habentem, atque, ut factio

illa prætendit, Extraneum elegerit: idque contra fidem juramenti, ac deinde contra Decretum Comitiorum Convocationis, quo prætensa exclusio illa statuitur, & quod non dicit, intelligi tamen vult, usurpationem *Stanislai* constanter respuerint: ac tandem quod Moschis adhæserint. Videamus impudentiam hominis, brevibus indagaturi, unde illa aversio Ordinum à *Stanislao*, ut deinde facilius intelligamus, quid persuaserit, ut Serenissimum AVGVSTVM eligerent Regem. Contra *Stanislaum* non ego, sed loquantur leges, ac Constitutiones Regni, An. 1593. 1607. 1609 Privilegium *Sigismundi* Tertii An. 1637. Item Constitutiones An. 1662. 1667. 1670. 1703. Confæderatio Sendomiriensis 1704. Constitutione Anni 1710. confirmata, ac tandem Constit. An. 1717. & 1718. quarum antiquiores securitati Electionis caventes, eum qui vivente REGE, Thronum aliquando usurparet, violenter ascenderet, vel ambiret, ipso facto Hostem Patriæ, Infamem, ac Regio fastigio perpetuo indignum decernunt. Recentiores autem *Stanislaum*, ut qui in vita Serenissimi gloriosæ memoriæ AVGVSTI II. legitimi Regis, Potentia Exoticâ adjutus, Regnum invaserat; ceu hostem Patriæ, Rebellem, violentum Vsurpatorem, ac perpetuo ineligibilem disertis verbis damnant. Hunc deinde vel ipsa Convocatio Varsaviensis ultima, â Regia dignitate implicite excludit; si enim Nobilis jure victus Electioni interesse prohibebatur, à potiori certe, Iure victus in Regem eligi nullatenus potuit. Intelligebant præterea Ordines, omnia studia Primatis eo collimare, ut REX non qualis dignitati Reipublicæ convenit, tuendis Legibus sufficit, atque ad colendam cum Vicinis amicitiam desideratur, à Nobilitate eligeretur; sed qui ejus obtemperans voluntati, faceret quod juberet, pro majori Domus suæ incremento, & depressione æqualitatis. Quod sequenti tempore apparuit, cum Electum suum coegit, ut *Poniatowscio* Masoviæ Palatino summa Militiæ Præfectura contra Leges exauctorato, eam dignitatem *Potoccio* Palatino Kijoviæ conferret. Erat præterea Reipublicæ suspecta vetus amicitia *Stanislai* cum Turcis, quorum protectionem, cæso ad *Plotavam* Svecorum Exercitu,

tu, Regno pulsus imploraverat, obtinuerat: ne forte aliquando, sollicitante *Gallo*, arma Reipublicæ Gentilibus conjungens vicinos Principes aggrederetur, Patriamque exitioso bello exponeret. Vidimus siquidem quantam factio *Stanislai* in Potentia Turcica confidit, cum enim Legatus Portæ è Svecia redux tempore Comitiorum Electionis Varsavia transiret, Primas & Palatinus Masoviæ omnino persuadebant eidem Legato, quatenus publice declararet ingressum Copiarum Russicarum repugnare Tractatui Pruthensi, & esse manifestam infractionem pacis, nec jam Portam Othomannicam posse, quam indicere bellum Russis; sed Legatus cum hoc fine ad Primatem invitatus esset, prudenter respondit, quod si talia injussus diceret, nec Primas, nec omnes Magnates impedirent, quo capite non plecteretur. Tractatus deinde Varsaviensis cum aliquo Principe sibi Confœderato initus, speciali articulo, Dissidentibus plurima indulgens, periculum Religionis Orthodoxæ indicabat à Candidato, qui aliquando privatum commodum, integritati Fidei prætulisset. Maxime autem Civium animis inhæserant vicinorum Principum remonstrationes, quibus Primatem (ut jam diximus) avertere nitebantur à promotione illa, ne forte bello, multisque ærumnis Patriam involveret. Hæ erant rationes, ob quas Ordines â *Stanislao* abhorrebant. Ast cum Primati *Stanislaus* ita placuisset, ut violatis Legibus (quas supra memoravimus) & oppressa Libertate eum Regem, quem anno 1704, ceu hostem Patriæ, ac perpetuo ineligibilem ipsemet ejuraverat, despotice nominaret, non modo intollerabile jugum liberæ Genti imponens, sed etiam Rempublicam periculo belli, quod ab Exercitu Russico, jam tum in Podlachia existente, atque in auxilium Legum & Fæderum, quæ tum à prævaricatoribus, & oppressoribus illis, impune violabantur, & si à nemine vocaretur, festinante imminebat, evidenter exponens: cogitabant Ordines de eligendo Rege, qui tantis periculis par esset, nempe qui Rempublicam à tam contumeliosa impositione vindicaret, Regnumque à militis externi incommodis liberaret. Cum autem è Nostris nemo, in hacce rerum situatio-

 ne

ne Regni Diadema exambiret, quod præpotentiæ *Stanislao* Primatialis factionis, ad hæc Turcica & Tartarica auxilia, sibi præsto fore gloriantis, viribus inferiores essent: vel quod Respublica Exercitum Russicum, Hostem suum apud nos quærentem, diutius ferre deberet, aliquo ex nostris electo, qui usurpationem *Stanislai* minus potenter propulsaret: Ac tum omnium animis obvenit Serénissimus AVGVSTVS REGIVS Poloniæ Princeps, duodecies Regio *Iagelonum* Sanguini conjunctus, sicut patet ex Schemate infra adjuncto, sub Litt. A. unde non extraneus (quamvis prætensa exclusio nihil operetur) Princeps omnibus virtutibus ornatissimus, potentia autem, & opibus, cuivis periculo par. Hæc sunt motiva, ob quæ Ordines fasces Regni Principi huic detulere; tum quod Plerisque grata memoria maximorum in Rempublicam meritorum AVGVSTI Secundi inhæreret.

QVomodo autem exclusio illa, scandalosis juramentis innixa steterit, in superiori narratione nostra fideliter recensuimus. Iam probet Paralellarius, quod Ordines Moschis adhæserint, & certe deficiet, nisi innocentes convicere velit, eo, quod una cum *Stanislao* & factione ejus Gedanum non confugerint: ac si Civitas illa totam Rempublicam capere posset. Cæterum, non est adhærere, cum Superiori Potentiæ non insultamus, cui demum communis nobiscum hostis est *Stanislaus*; Nobis quidem; quia liberum Regnum, à quo lege publica in perpetuum exclusus est, invadere & usurpare contendit. Quæ autem Russis inimicitiæ causa sit? Gedano jam propinquiores, Paralellario dicant.

REliqua duo mendacia refelluntur manifestatione publica Ordinum Regni, contra oppressionem Primatialem die 14. Septembris facta: tum Actis Electionis, atque Confœderationis nostræ, quibus eadem manifestatio præfixa est: ubi numeret Paralellarius, quotnam Nobiles, præter *Dzialynscios* è Majori Polonia, Electioni AVGVSTI interfuerint, & inveniet plurimos primae distinctionis Viros totidemque impudentiae sue testas. *Dzialynscii* nunquam Varsaviæ literis operam dabant, ut quo pro Electione, prima vice venerant. Natu majorem jam diu prætextam exuisse, Paralel-

ralellarius júdicasset, si in publico Nuntiorum consessu, mature & quæ Viros decent, differentem audiisset. Nec verius est, ijsdem Actis fabulam refellentibus, *Potoccium* Illustrissimi olim Mareschalli Curiæ Filium Electioni Serenissimi AVGVSTI Tertii subscripsisse; septennes enim pueros, Consilio Primatis, ut qui puerilia agit, relinquimus. Is Infans certe septennis, legitur in Actis Convocationis inter Consiliarios ad latus Primatis tum Interregis officio fungentis, â Republica designatos, quò vel ex hoc merito summis fascibus ætate majoribus propior sit *Potoccius*.

A quo nominatus.

5. *STanislaus nominatus est à Celsissimo Theodoro* Potocci *Archiepiscopo Gnesnensi Primate Regni, cui per Leges Regni per Bullas Pontificias, & specialiter per Constitutionem Comitiorum Convocationis, juramento Episcoporum firmatam, competit expresse, privativè quo ad omnes alios Episcopos, jus nominandi Regem: ita ut omnes alij Episcopi sub juramento, & pænis a nominando Rege excluduntur: imo per Bullam Sixti Papæ V. si quis Rex à quocunque alio, non à Primate Regni fuerit nominatus, non tantùm Episcopus ita nominans, incurrit pænas in dicta Bulla ex preßas sed etiam ejus Nominatio nulla, & irrita declaratur.*

A quo nominatus.

5. *SErenißimus* AVGVSTVS *nominatus est ab Episcopo Posnaniense* Hosio (*non Primate*) *contra juramentum illius generale, tanquam Senatoris, quo noxia Reipublicæ obligatur avertere. Ille autem per suam nominationem extrema mala Reipublicæ Liberæ Electioni vulnus, Status & Legum eversionem, Sangvinis humani effusionem, devastationem Regni, opresßionem pauperum, nec non immunitatis Ecclesiasticæ, violationem & bonorum illius direptionem induxit. Contra juramentum generale in Comitijs, Convocationis præstitum non eligendi Regem extraneum, aut habentem Dominia sua extra Regnum, contra juramentum speciale ab omnibus Episcopis in dictis Comitijs emissum, non involandi in jus Primatiale nominandi Regem unde Serenisßimus* AVGVSTVS *Nominatus est à tali, qui per nominationem suam triplex juramentum violavit. Recte additur quòd hæc Nominatio processerit ab illo, ad quem extenditur suprascriptum Decretum in manifestatione totius Reipublicæ latum, & ab ipsomet Nominatore subscriptum.*

Reſpondetur ad V.

FAtemur *Stanislaum* à Celſiſſimo Primate nominatum fuiſſe, ſed impoſitive, & per ſummam *liberi veto* oppreſſionem, ut ex ſupradictis patuit, unde temeritas Primatis Bulla *Sixti V.* Papæ minime authoriſatur. Hujus enim verba ſunt. *Ad tollendum verò disſidii, & inteſtini, belli periculum, nullus Epiſcoporum & Prælatorum, contra jus Archiepiſcopi poſt renuntiationem ab eo factam, ſcilicet de Perſona Catholica NB. SERVATIS REGNI STATVTIS, ET CONSVETVDINIBVS in Electione Regis, audeat nominare &c.* ac ſi diceretur, quod nullus Epiſcoporum hoc jus Primatiale uſurapare poteſt, dum Primas *Servatis Regni Statutis, & Conſuetudinibus*, Regem jam nominavit. Si autem ſecus factum ſit, ſcilicet cum Primas libertatem vetandi Statutis Regni firmatam, non obſervans, imo opprimens, aliquem in ſciſſa Reipublica impoſitivè & violenter nominavit, liberum eſſe reliquis Epiſcopis, præſertim accedente conſenſu Ordinum Reipublicæ, alium Regem nominare. Explicatio hæc omnino admitti debet, tum quod verba, quæ ex Bulla *Sixtina* annotavimus, diſerte velint nominationes non aliter, quam *ſervatis Regni Statutis, & conſuetudinibus* à Primatibus fieri. Quæ enim abſurda inde ſequerentur, ſi quis illud ita intelligendum eſſe exiſtimaverit, ut ad ſolum Archiepiſcopum Gneſnenſem, omnem in his poteſtatem ita reſtrictam eſſe vellet, ut nullo caſu, alium quemquam, id facere poſſe affirmaret: ſequeretur certe, quod Primates impune poſſent conceſſo ſibi jure abuti, & Regem pro libitu, Legibus Patriis ſuis deque habitis imponere. Ac quod tot exempla doceant Epiſcopos nominaſſe Regem, poſtquam Primas jure ſuo abuſus eſſet. Ita *Dabski* Epiſcopus Vladiſlavienſis, Cardinale *Radziejowki* Gallum publicante, AVGVSTVM Secundum nominavit. *Stanislaus Karnkowski* tum Epiſcopus Vladiſlavienſis contra *Vchanſcium* Primatem *Maximiliano Auſtriaco* addictum, nominavit *Stephanum* Regem. Si itaque illi Epiſcopi, impoſitioni Primatiali ſtrenue reſiſtentes, nominarunt, quare Illuſtriſſi-

lustrissimus Episcopus Posnaniensis (quem præter Romanam decisionem pro nullitate juramenti in Convocatione violentius exacti abusus Primatis relevabat) AVGVSTVM Tertium nominare non potuisset? Cœterum qui vult esse censor, purget se crimine primò. Turpe est in alieno oculo festucam observare, & in suo trabem non videre, suaque crimina in alios retorquere. Vtique Celsissimus Primas, contra juramentum Senatorium, quo noxia à Republica avertere tenetur, per violentam impositionem *Stanislai*, extrema mala Patriæ liberæ Electioni vulnus, Status eversionem, aliasque calamitates, quæ hic temere Illustrissimo Episcopo Posnaniensi imputantur, induxit. Vtique violato juramentô Confaederationis Sendomiriensis *Stanislaum* hostem Patriae in perpetuum ineligibilem obtrusit. Vtique contra Iuramentum suum in Convocatione de non nominando alio Rege quam qui de consensu omnium ritè & legitimè eligeretur, *Stanislaum* in scissa Republica nominavit, ac idéo ter perjurus merito censendus est.

Quomodo.

6. *Electus est Stanislaus cum omnimoda Reipublicæ libertate, sine ullo Exercitu vel armis, quæ aliquem cogerent ad dandum alicui Candidato suffragium. Electus unanimi omnium, qui erant in loco Nominationis consensu, nemine prorsus contradicente: Nam & Dominus* Kaminski, *qui se cœpit in loco Nominationis opponere, ad amicabiles remonstrationes, & persuasiones ultro benevolè & sine minima impetitione in eodem loco & tempore à contradictione recessit, & ipse Vivat* Stanislaus *inclamavit. Capitaneus Opocinensis qui pridie Electionis*

Quomodo.

6. *Modus Electionis Serenissimi* AVGVSTI, *fuit in summa coactione, namque cincta fuit numeroso Exercitu fortibus utpote armatis persuasionibus extorta, quomodo enim fieri potuit ut esset libera, cum adeo pauci ijque privati Concives per quadruplicem sensum in favorem quatuor Candidatorum divisi, per Confæderationem electuri Regem, pro parte Serenissimi* AVGVSTI *non nisi per Generalem* Lesse, *uti summa authoritate utentem, determinati, eodemque Generali primò nominante & proclamante Serenissimum AVGVSTVM, non tam*

nis recesserat ab Electorali Campo scripsit literas, quibus exprimit suam lætitiam de felici & optata Electione, Serenissimoque Electo gratulatur. Cæteri postridie Electionis ad eundem Electum accesserunt salutationis & submissionis exhibendæ causa.

tam libenter, quam reverenter eidem Electioni annuerint, uti patet ex originalibus literis ejusdem Generalis Lesse *ad Dominum* Osterman *scriptis, in quibus inter alia: hæc de verbo ad verbum habentur;* DOMINOS POLONOS inter se dissidentes de Candidato, partim persuasionibus, & pollicitationibus, plurimum vero minis, & terriculamentis adegi, ut eligerent Electorem Saxoniae, qui satis potens erit & seipsum in Throno, & suos Electores manutenere.

Respondetur ad VI.

SVpradictis jam satis probavimus, qualis fuerit Pseudo Electio *Stanislai*, scilicet coacta, violenta, sub armis factiosorum liberam vocem vetandi supprimentibus, in scissa Republica, tot Proceribus & Palatinatibus contradicentibus & protestantibus extorta, ut eadem hoc loco repetere fastidio sit. Innuit Paralellarius, quod D. *Kaminski* tempore Nominationis se opposuerit, tum, quod ad persuasionem amicorum, statim à contradictione sua recesserit: sed haec ideo fingit, ut recte sentientibus ac si tum *liberum veto* vim aliquam & pondus suum habuisset. Scimus enim quam fortes fuerint persuasiones in Campo Electorali, cum in illo factionis aestu nec hiscere quidem liceret contra Candidatum Primatialem. Falsissimum deinde est Illustrissimum *Malachowski* Capitaneum *Opocznensem*, qui è Campo Electorali cum Nobilitate signa sua sequente, Pragam abiens, contra Pseudo-Electionem protestatus fuerat, ab hacce contradictione sua recessisse, atque literis *Stanislaum* agnovisse, siquidem coram Actis Castri Cracoviensis contradictionem suam publica Manifestatione die 11 Ianuarii 1734. data approbat, nullasque literas usurpationi succensentes scripsisse assecurans, Serenissimum AVGVSTVM Tertium Regem ac Dominum suum agnoscit. Haec

de

de Illuſtriſſimo *Malachowski* fingens, ſibi male conſcia factio *Stanislai* diſerte fatetur, fuiſſe contradictionem; ſi ergo fuit, non debebat certe nominari *Stanislaus* ſtante vel illa ſola contradictionem; Eam autem nullatenus revocatam fuiſſe teſtatur Proteſtatio Cracovienſis nuper facta, & Manifeſtatio Ordinum de die 14. Septembris 1733. cui dictus Illuſtriſſimus *Malachowski* ſubſcripſit: unde Pſeudo Electionis, & Nominationis *Stanislai* imbecillitas, etiam ipſius partis adverſae confeſſione demonſtratur, ut caeteras contradictiones ſub ſilentio praeteream.

OBjectiones, quas contra Legitimam Electionem Sereniſſimi AVGVSTI III, Paralellarius facit, ultra refellere, æque tædioſum eſſet: Siquidem modum Electionis Noſtræ nullo contradicente, nullaque vi cogente, non ſub Confæderatione (quam poſt Electionem pro tuitione Majeſtatis & libertatis coaluiſſe Acta teſtantur) libere, & concorditer peractæ, ſuperius dictis, ſatis legitimavimus, Reſtat tantum, ut Calumniatorem mendacii convincamus, in eo, quod fingit Illuſtriſſimum de *Leſſe* Generalem Copiarum Ruſſicarum Ducem, per Vniverſalia ſua ignem, & ferrum minantia, Nobilitatem coegiſſe ad Electionem Sereniſſimi AVGVSTI, Eumque Regem ſumma authoritate proclamaſſe: Quod ipſum quadam Epiſtola dicti Generalis, ad Illuſtriſſimum Comitem *Oſtermann* Vice-Cancellarium Ruſſiæ, ac ſi ſcripta (quam interceptam fuiſſe credi vult) probare contendit. Ad hæc reſpondeo, neminem vidiſſe hujusmodi Vniverſalia, nec Illuſtriſſimum *Leſſe* ullatenus libertatem Electionis, vi aliqua aut comminatione perturbâſſe, imo remotius â Campo Electorali Caſtra ſua locâſſe, quo liberius Ordines, Regem qualis placeret, concordibus votis eligerent; quamvis tamen, ex mandato Aulæ ſuæ amice ſuaſiſſet, quatenus Ordines, compoſitis ad unionem animis, Electionem, *Stanislaiticâ* legitimiorem, pro bono Reipublicæ peragerent, nullam præciſam determinationem faciens, ut Sereniſſimus AVGVSTVS omnino eligatur. Falſitas prætenſæ Epiſtolæ, huic puncto annexæ, ita manifeſta eſt, ut dubitari nequeat, quod ad labefactandam legitimitatem Electionis noſtræ (quam ceu ſub Armis exoticis factam â rerum ignaris cenſeri volunt) commentum id malitioſiſſimum factioſi adinvenerint. Siquidem Illuſtriſſimus Generalis *Leſſe* ſtatim eadem die nempe 5. Octobris, qua Electio facta erat, ſcripſit Praga ad Sereniſſimam Authocratricem Ruſſiæ,

nuntian-

nuntiando de felici successu Electionis Serenissimi AVGVSTI, scripsit quoque alteram Epistolam ad Illustrissimum Vice Cancellarium *Ostermann* de tenore tali. *Excellentia Vestra dignabitur ex relatione mea ad Conclave Imperatorium transmissa, ad quam (ob brevitatem temporis, plura scribere non valens) provoco, situationem rerum, quæ hic aguntur cognoscere. Hodie post meridiem, intra quartam & quintam horam, medio miliari hinc ad Grochoviam, ubi olim* Henricus Valesius *è Gallia electus fuerat, Magnates Poloniæ nomine Reipublicæ unanimiter declarârunt Regem, Serenissimum Regium Principem Electorem Saxoniæ. Quod Excellentiæ Vestræ deferre nolui intermittere, permanens &c.* Talis erat Epistola ad Illustrissimum *Ostermann*, quam una cum relatione supradicta Domino Maiori *Geheym* ferendam dedit: utraque autem expeditio hæc Petropolim advenit, testante responso Illustrissimi *Ostermannii*, ipsoque litterarum latore *Geheymio*, qui salvus rediit reportatô mille Rublorum præmio pro tam grata notitia. Præter has literas, nullas iam ad *Ostermannium* Generalis *Lesse* super hanc rem expedivit. Vnde copia illarum, quas Paralellarius operi suo adjunxit, falsissima est, atque figmentum ad decipiendos homines mala fide excogitatum. Scripserat deinde idem Generalis aliam Epistolam ad solam Serenissimam Authocratricem Russiæ, quâ nulla prorsus interjecta mentione de rebus nostris, exponebat nonnulla transitum Vistulæ concernentia, hanc autem Epistolam â Domino *Pociey* interceptam fuisse, una cum sub Officiali eam deferente certum est. Quod de quatuor Candidatis Paralellarius dicit, pro nobis dicit, id enim attribuit Electioni nostræ, quod natura Electionis exigit, jam vero Pseudo Electioni *Stanislai*, cum gravi libertatis oppressione, defuit. Nos è quatuor Candidatis in unum nempè Serenissimum AVGVSTVM III. unanimiter convenimus: Illi autem scilicet Primas, & quotquot factioni ejus adhærent, nullo Candidato admisso, *Stanislaum* per summam vim obtruserunt. Qui vel ipse de subsistentia, realitate, ac legitimate Pseudo Electionis suæ dubitans, mavult ad priorem usurpationem redire: Siquidem in quibusdam literis publicis, non fatetur se liberis suffragiis electum fuisse, sed Regni fasces, ac si diu debitos resumpsisse dicit; neque etiam *Electi* Regis titulo, ut leges jubent, sed Regis, ceu jam Coronatus fastuose utitur, nescio tamen ubi locorum regnaturus.

IAm judicio Orbis subsit, quam mendax sit illa Paralella Gedanensis, quam Author simplicitate verborum studiose affectata, ut eo melius

malitiosissimas fictiones obvelaret, compositam, publico obtrudit, & genuinam, conscientiosam, veramque credi vult.

MIror, quare Paralellarius pro majori affirmatione falsitatum, quibus narrationem suam replevit, famosum testimonium illud septem Episcoporum, de die 17. Septembris, pro Electione *Stanislai* datum, non allegaverit? quamvis instrumentum illud operi suo aliquam fidem adstruere, imo Pseudo Electionem contra objectiones, quibus passim impugnatur, legitimare videtur. Quis enim tantis Testibus non crederet? quorum Præsulei sanctimonia characteris, & præcipua in Republica auctoritas publicam fidem habet, omniumque æstimationem meretur. Nec recogitanti alia ratio occurrit nisi quod Paralellarius testimonii hujus authoritatem ulteriori defensioni iniquæ causæ suæ reservavit, vel ceu manifeste falsum consulto suppressit. Siquidem notorium est Illustrissimos ac Reverendissimos DD. Vilnensem, Varmiensem, Chelmensem, & Livoniæ Episcopos, ea die qua Celsis. Primas *Stanislaum* nominaverat, Campum Electoralem non adivisse, sed Varsaviæ in Residentiis suis permansisse. Illustrissimus autem p. m. Episcopus Chelmensis tum Pragæ erat, Protestantibus reditum actu suadens, cum non expectato reditu suo ac aliorum, qui ipsi adjuncti erant, violenta impositio illa, machinarum bellicarum repetitis fulminibus publicaretur. Imo à nonnullis fide dignissimis Viris asseritur nec Illustrissimum Episcopum Kijoviæ actui illi interfuisse, sed audito Varsaviæ reboatu tormentorum tum demum ad Campum festinasse. Quid itaque de Testibus his sentiendum est, qui vel ipsi violentiam factionis adjuvarunt; vel Protestantes, ut dato consensu suo redirent, invitarunt; vel in Campo Electorali non adfuerunt, remque prout acta est non viderunt, Pretestationes, & Contradictiones, tot Procerum, & Nobilium audierunt, vel non ignorarunt; ac omnia violenter acta fuisse viderunt; nihilominus tamen Electionis & Nominationis actum libere unanimiter, nemine contradicente expeditum fuisse, sub fide honore, & conscientia, audacter testantur, & fabulam illam de Nobili *Kaminski* recoqvunt, ac si in Campo Electorali omnes præsentes fuissent, cujusvis judicio relinquo; tum an *Stanislaus Leſczynski* tot Constitutionibus pro hoste Patriæ, & in ævum ineligibili declaratus, nec hujus maculæ, & æviternæ incapacitatis aliquam abolitionem habens per violata jura legesque præpotentia Primatis, aliorumque factiosorum obtrusus: an Serenissimus *Augustus* Tertius, liberrimis suffragiis Electoris Populi, juxta Leges & Constitutiones rite, legitime, & concorditer Electus, & Nominatus, ad Thronum Poloniæ potior sit.

Lit. A.

SERENISSIMUS

ET

POTENTISSIMUS

REGIUS PRINCEPS POLONIÆ,

ET

MAGNI DVCATVS LITHUANIÆ

ELECTOR SAXONIÆ

FRIDERICUS AUGUSTUS,

DUODECIES A IAYGELLONE SEU WLADISLAO POLON. REGE

IAYGELLO, Magnus Dux Lithuaniæ ab A. 1381. in Sacro Baptiſmo A. 1386. d. 14. Febr. WLADISLAUS dictus, Electus & Coronatus REX POLONIÆ die 17. ejusdem

M. & A. †. 1424. d. 31. Maji.

WLA-

WLADISLAI IAGIELLONIS
Uxor Tertia
SOPHIA, Filia *ANDREÆ Ducis Kijovienſis, ducta*
A. 1421. m. Febr. †. A. 1461. d. 21. Febr.

à qua

CASIMIRUS IV. nat. A. 1427. d. 29. Novemb. Rex Poloniæ
Electus A. 1444. †. An. 1492.
Uxor ELISABETHA, Filia Imper. ALBERTI II. *Auſtriaci*
A. 1454. d. 10. Febr. †. A. 1505. d. 13. Aug.

WLADISLAUS II.
natus A. 1456. Bohemiæ A. 1471. d. 21. Aug. & Hungariæ
A. 1490. d. 21. Sept. †. A. 1516. d. 6. Martii.
UXOR SECUNDA
ANNA de *Foix*, Filia *CASTONIS* de *CANDELE* ducta A. 1502.
d. 29. Sept. †. A. 1506. d. 26. Julii.

ANNA
nata A. 1503. nupta FERDINANDO I. Archiduci Auſtriæ, po-
ſtea Imperatori, & Regi Hungar. & Bohem. A. 1521. †.
A. 1547. d. 27. Jan.

MARIA
nata A. 1503. d. 15. Maji, nupta WILHELMO Duci Juliaci,
Cliviæ & Montium A 1546. d. 18. Julii. †. A. 1584.

MARIA ELEONORA
nata A. 1550. d. 15. Junii, nupta *ALBERTO FRIDERICO*,
Marchioni Brandeb. & Duci Pruſſiæ, A. 1573. d. 7. Febr.
†. A. 1608. d. 23. Maji.

MARIA
n. A. 1579. d. 22. Januar.
nupta
CHRISTIANO *Marchioni*
Brandeb. Culmbac. A. 1640. d.
29. Apr. †. A. 1649. d. 11. Febr.

MAGDALENA SIBYLLA
n. 1612. d. 28 Octobr.
nupta JOH. GEORGIO II.
Ducis & Electoris Saxoniæ
A. 1638. d. 13. Nov.
†. A. 1687. d. 20. Martii.

JOH. GEORGIUS III.
Dux & Elector Saxoniæ
n. A. 1647. d. 20. Junii,
†. A. 1691. d. 12. Sept.
Uxor
ANNA SOPHIA
Princeps Regia Daniæ & Nor-
wegiæ ducta A. 1666. d. 9. Oct.
†. A. 1717. d. 1. Julii.

FRIDERICUS AUGUSTUS
Dux & Elector Saxoniæ
electus A. 1697. Rex Poloniæ,
n. A. 1670. d. 12. Maji.
†. A. 1733. d. 1. Febr.
Uvor
*CHRISTIANA EBERHAR-
DINA*
March. Brandeb. Culmbac.
ducta A. 1693. d. 10. Jan.
†. A. 1727. d. 5. Sept.

FRIDERICUS AUGUSTUS
Regius Princeps Poloniæ
& Elector Saxoniæ.

I.

MAGDALENA SIBYLLA
n. A. 1585. d. 30. Dec.
nupta JOH. GEORGIO I.
Duci & Electori Saxoniæ
A. 1607. d. 19. Julii.
†. A. 1659. d. 12. Febr.

JOH. GEORGIUS II.
Dux & Elector Saxoniæ
Uxor
MAGDALENA SYBILLA
March. Brandenburg.
Culmbacenſis.

JOH. GEORGIUS III.
Dux & Elector Saxoniæ,
Uxor
ANNA SOPHIA
Princeps Regia
Daniæ & Norvegiæ.

FRIDERICUS AUGUSTUS
Rex Poloniæ,
Dux & Elector Saxoniæ,
Uxor
*CHRISTIANA EBER-
HARDINA*
March. Brandeburg
Culmbacenſis.

FRIDERICUS AUGUSTUS
Regis Princeps Poloniæ,
& Elector Saxoniæ.

II.

SOPHIA Filia CASIMIRI & ELISABETHIS Austriacæ, nata A. 1464. d. 7. Maji, nupta FRIDERICO *SENIORI* Marchioni Brandenb. Onoldino A. 1479. d. 14. Febr. †. A. 1512. d. 4. Octobris.

GEORGIUS Pius
Marchio Brandenb. Onold.
n. A. 1484. d. 4. Martii,
†. A. 1543. d. 27. Dec.
Uxor Tertia
HEDWIGIS
Filia *CAROLI*
Duc. Munsterbergensis.
nupta A. 1525. d. 6. Januarii,
†. A. 1531. d. 29. Nov.

SABINA
n. A. 1529. d. 12. Maji,
nupta *JOH. GEORGIO*
March. & Elect. Brand.
A. 1558. d. 12. Febr.
†. A. 1575. d. 4. Nov.

SOPHIA
n. A. 1568. d. 6. Junii,
nupta *CHRISTIANO I.*
Duci & Electori Saxoniæ
A. 1582. d. 25. April.
†. A. 1622. d. 7. Dec.

JOH. GEORGIUS I.
Dux & Elector Saxoniæ,
uxor
MAGDALENA SIBYLLA
March. Brandenb. Borussica.

JOH. GEORGIUS II.
Dux & Elect. Saxon.
Uxor
MAGDALENA SIBYLLA
March. Brandenb. Culmb.

JOH. GEORGIUS III.
Dux & Elector Saxoniæ,
Uxor
ANNA SOPHIA
Princeps Regia Daniæ & Norvegiæ.

FRIDERICUS AUGUST.
Rex Poloniæ, Dux & Elector Saxoniæ,
Uxor
CHRISTIANA EBERHARDINA
March. Brandenburg. Culmbacensis.

FRIDERICUS AUGUSTUS
Regius Princeps Poloniæ & Elector Saxoniæ.

III.

SOPHIA
nata A. 1485. d. 20. Martii.
nupta *FRIDERICO II. Duci*
Lignicensi A. 1519. d. 13. Febr.
†. A. 1537. d. 17. Junii.

nupta JOH. GEORGIO
March. & Elect. Brandenb.
A. 1545. d. 15. Febr.
†. A. 1546. d. 6. Febr.

JOACHIM9 FRIDERICUS
Marchio & Elect. Brandenb.
nat. A. 1546. d. 27. Jan.
†. A. 1608. d. 18. Julii,
Uxor prima
CATHARINA
Filia *Johannis March. Brand.*
Custrinensis ducta A. 1570. d. 8
Jan. †. A. 1602. d. 30 Sept.

ANNA CATHARINA
nata A. 1575. d. 26. Junii,
nupta
CHRISTIANO IV. Daniæ
A. 1597. d. 27. Nov.
†. A. 1613. d. 29. Mart.

FRIDERICUS III.
Rex Daniæ & Norvegiæ
n. A. 1609. d. 18. Martii,
†. A 1670. d. 9. Febr.
Uxor
SOPHIA AMALIA
Filia Georgii Duc. Brunsv.
Luneb. ducta A. 1643. d. 18.
Oct. †. A. 1685. d. 20 Febr.

ANNA SOPHIA
nata A. 1647. d. 1. Sept.
nupta
JOH. GEORGIO III.
Duci & Electori Saxon.

FRIDERICUS AUGUSTUS
Rex Poloniæ.
Dux & Elector Saxoniæ.

FRIDERIC9 AUGUSTUS
Regius Princeps Poloniæ & Elector Saxoniæ.

IV.

ALBERTUS
Marchio Brandenb. & Dux Prussiæ
n. A. 1490. d. 17. Maji †. A. 1568.
d. 20. Martii,
Uxor Secunda
ANNA MARIA
Filia ERICI *Senioris Ducis Brunsv.* ducta A. 1550. †. A. 1568. d. 10. Martii.

ALBERTUS FRIDERICUS
Marchio Brandenb. & Dux Prussiæ
n. A. 1553. d. 29. Apr. †. A. 1618.
d. 8. Augusti
Uxor
MARIA ELEONORA
Dux Juliac. Cliv. & Mont.

MARIA
nupta
CHRISTIANO
March. Brandeb.
Culmbac.

MAGDALENA SIBYLLA
nupta
JOH. GEORGIO II.
D. & El. Saxon.

JOH. GEORGIO III.
D. & Elect. Saxon.
Uxor
ANNA SOPHIA
Pr. Regia Daniæ & Norveg.

FRIDERICUS AUG.
Rex Poloniæ
& Elector Saxoniæ,
Uxor
CHRISTIANA EBERHARDINA
March. Brand.
Culmbac.

FRIDERICUS AUGUSTUS
Regius Princeps Poloniæ & Elector Sax.

V.

MAGDALENA SIBYLLA
nupta
JOH. GEORGIO I.
D. & Elect. Saxon.

JOH. GEORGIUS II.
D. & Elect. Saxon.

JOH. GEORGIUS III.
Dux & Elect. Sax.

FRIDERICUS AUGUSTUS
Rex Poloniæ
D. & Elector Saxoniæ.

FRIDERICUS AUGUSTUS
Regius Princeps Poloniæ & Elector Saxoniæ.

VI.

ANNA Filia CASIMIRI & ELISABETHIS Auſtriacæ, nata A. 1476. d. 12. Martii, nupta *BOGISLAO X. Pomeraniæ* A. 1491. †. A. 1503. d. 23. Aug.

SOPHIA
nata A. 1498. nupta *FRIDERICO I. Regi Daniæ* A. 1618. †. 1568.

ELISABETHA
nata A. 1524. nupta *ULRICO* D. Mecklenburgico A. 1556. †. A. 1586. d. 4. Octob.

SOPHIA
nata A. 1557. nupta *FRIDERICO II.* R. Daniæ A. 1572. d. 20. Junii. †. 1631. d. 4. Oct.

CHRISTIANUS IV.
Rex Daniæ & Norvegiæ,
n. An. 1577. d. 12. Apr. †. 1648. d. 28. Febr.
Uxor
ANNA CATHARINA
Brandenburgica.

FRIDERICUS III.
Rex Daniæ & Norvegiæ.

ANNA SOPHIA,
Uxor
JOH. GEORGII III.
D. & Elector Saxoniæ.

FRIDERICUS
AUGUSTUS
Rex Poloniæ,
&
D. & Elector Sax.

FRIDERICUS
AUGUSTUS
Regius Princeps
Poloniæ & Elector
Saxoniæ.

VII.

CHRISTINA
n. A. 1505. d. 15. Dec. nupta *PHILIPPO Magnanimo Landgr. Hasſ.* A. 1523. d. 11. Dec. †. A. 1549. d. 15. Apr.

GEORGIUS Pius
Landgravius Haſſiæ Darmſt. n. A. 1547. d. 10. Sept. †. An. 1596. d. 7. Febr. Uxor prim. *MAGDALENA Comes Lippiæ*, nupta A. 1572. †. A. 1582. d. 26. Febr.

LUDOVICUS V.
Landgravius Haſſiæ Darmſt.
n. A. 1577. d. 24. Sept.
†. An. 1626. d. 27. Jan.
Uxor
MAGDALENA
Filia *JOH. GEORG. II. March. & Elect. Brandenb.*
ducta A. 1598. d. 8. Junii,
†. A. 1616. d. 4. Maji.

ANNA ELEONORA
n. 11. A. 1601. d. 30. Julii, nupta *GEORGIO, Duce Luneburgico* A. 1617. d. 14 Septemb. †. A. 1649.

SOPHIA AMALIA
nupta
FRIDERICO III.
Regi Daniæ & Norveg.

ANNA SOPHIA
nupta
JOH. GEORG. III. D. &
El. Saxoniæ.

FRIDERICUS AUGUSTUS
Rex Poloniæ,
D. & Elect. Saxoniæ.

FRIDERICUS AUGUSTUS
Regius Princeps Poloniæ
& Elector Saxoniæ.

VIII.

BARBARA Filia CASIMIRI & ELISABETHIS *Austriacæ*,
nata A. 1478. d. 15. Julii, nupta *GEORGIO Barbato Duci Saxoniæ*
A. 1496. d. 21 Nov. †. A. 1534. d. 17. Januarii.

MAGDALENA
n. A. 1507. d. 7. Martii, nupta *JOACHIMO II. March. & Elect. Brandenb.*
n. A. 1524. d. 6. Novemb. †. A. 1534. d. 28. Decemb

JOH. GEORGIUS
Marchio & Elector Brandenburgicus,
n. 1525. d. 11. Sept. †. A. 1598. d. 8. Jan.

Uxor secunda
SABINA Brandenb. Onoldina.

Uxor tertia
ELISABETHA Anhaltina
nupta A. 1577. d. 16. Oct.
†. A. 1607. d. 26. Sept.

JOACH. FRIDERIC. March. & Elect. Brandeb.	SOPHIA nnpta *CHRISTIANO I.* D. & Electori Saxoniæ.	CHRISTIANUS Marchio Brandenb. Culmbac. n. A. 1581. d. 30. Jan. †. A. 1655. d. 30. Maji, Uxor *MARIA Brandenb.* Borussica.	MAGDALENA n. A. 1582. d. 7. Januarii, nupta *LUDOVICO V.* Landgrav. Hassiæ Darmstadino.
ANNA CATHARINA, nupta *CHRISTIANO IV.* Regi Daniæ.	JOH. GEORGIUS I. D. & El. Saxon.	MAGDALENA SIBYLLA nupta *JOH. GEORGIO II.* D. & El. Saxon.	ANNA ELEONORA nupta *GEORGIO Duci* Luneburgico.
FRIDERICUS III. Rex Daniæ.	JOH. GEORGIUS II. D. & El. Saxon.	JOH. GEORGIUS III. Dux & El. Sax.	SOPHIA AMALIA nupta *FRIDERICO III.* R. Daniæ.
ANNA SOPHIA nupta *JOH. GEORGIO III.* Elect. Saxoniæ.	JOH. GEORGIUS III. D. & El. Saxon.	FRIDERICUS AUGUSTUS Rex Poloniæ, D. & El. Saxoniæ.	ANNA SOPHIA nupta JO. GEORGIO III. D. & Elect. Sax.
FRIDERICUS AUGUSTUS Rex Poloniæ Dux & Elector Saxoniæ.	FRIDERICUS AUGUSTUS Rex Poloniæ Dux & El. Sax.	FRIDERICUS AUGUSTUS Regius Princeps Poloniæ & Elector Saxoniæ.	FRIDERICUS AUGUSTUS Rex Poloniæ D. & El. Saxoniæ.
FRIDERICUS AUGUSTUS Regius Princeps Poloniæ & Elector Saxoniæ.	FRIDERICUS AUGUSTUS Regius Princeps Poloniæ & Elector Saxoniæ.		FRIDERICUS AUGUSTUS Regius Princeps Poloniæ & Elector Saxoniæ.
IX.	X.	XI.	XII.

